

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 19 יוני 2019
2

לפני:

כב' השופט אייל אברהמי, נשיא
נציג ציבור (עובדים) מר יוסף קשי
נציג ציבור (מעסיקים) גב' תמר סליימן

פלונית

התובעת

ע"י ב"כ: עו"ד יאיר מאק

אלמוני

הנתבע

ע"י ב"כ: עו"ד ירון מויאל

3

פסק דין

4 בפנינו תביעת פיצויים של עובדת לפי חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק"), בגין נזקים שנגרמו לה עקב הטרדות מיניות חוזרות ונשנות מצד הנתבע, לרבות פיצויים בגין נזק לא ממוני, הפסדי השתכרות וזכויות סוציאליות, עזרת הזולת, הוצאות רפואיות והוצאות נוספות.

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

רקע כללי

1. התובעת, רווקה ילידת [REDACTED], עבדה [REDACTED] בירושלים. היא החלה את עבודתה בחודש 04/07 והתפטרה בחודש 12/09.

2. הנתבע, יליד 1967, נשוי ולו ילדה, עבד כ-20 שנה [REDACTED], כאשר תפקידו באותה תקופה היה [REDACTED] בירושלים. נציין כי לאחר תקופה עבר לעבוד בסניף [REDACTED]

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

- 1
- 2 3. זמן קצר לאחר תחילת עבודתה הכירה התובעת את הנתבע והשניים החלו לקיים יחסי
- 3 מין, אשר נמשכו למעלה משנתיים. התובעת דרשה להיפרד, הנתבע סירב לדרישה.
- 4 לבקשת התובעת הוצאו צווי הרחקה לנתבע. זה הפר אותם ועל כן, כמו גם על הטרדה
- 5 טלפונית, הועמד לדין פלילי והורשע.
- 6
- 7 **טענות התובעת**
- 8 4. לטענת התובעת, היא הוטדה מינית על ידי הנתבע, אשר ניצל את תפקידו כבעל מרות
- 9 כלפיה. מכוח עבודתו והוותק שצבר ב [REDACTED], יכול היה הנתבע להוסיף לה
- 10 [REDACTED], מה שהגדיל את שכרה. הנתבע אף הציג עצמו כמי שיכול לבטל [REDACTED] שצברה,
- 11 "לארגן" לה [REDACTED] טוב יותר, [REDACTED] קבועות ונוחות יותר, והייתה לו השפעה על
- 12 מהלך עבודתה.
- 13 5. זמן קצר לאחר תחילת עבודתה ולאחר שהכירו, דרש ממנה הנתבע להגיע לביתו, בזמן
- 14 שאשתו לא בבית. התובעת אכן התייצבה כפי שדרש, ומאותה שעה הייתה מזומנת לו
- 15 בכל עת לפי דרישתו. מדובר היה ביחסי מין גרידא, כאשר הנתבע ניצל את חולשתה ואת
- 16 תלותה.
- 17 6. לאחר כשנתיים גילו הוריה ואחיה את היחסים האסורים עם הנתבע, ואז אזרה התובעת
- 18 כוחות להפסיק את הקשר עמו. היא דרשה ממנו להפסיק ליצור קשר עמה, אך הוא
- 19 באופן אובססיבי המשיך לעקוב אחריה, להתקשר לטלפון שלה, להצטרף לנסיעות שבהן
- 20 נהגה ואף להגיע לדירתה השכורה בשכונת [REDACTED]. היא הגישה תלונה נגדו במשטרה
- 21 בקיץ 2009. הנתבע מיאן לקבל את בקשתה של התובעת לנתק את הקשר ביניהם
- 22 והמשיך לעקוב אחריה ולהתקשר אליה. הוא השאיר לה הודעות קוליות בעלות אופי
- 23 מאיים ושלח לה מסרונים שחלקם בעל תוכן מיני. היא הגישה תלונות חוזרות וכאמור,
- 24 בעטיין הוגש כתב אישום נגד הנתבע והוא הורשע בהליך הפלילי.
- 25 7. התובעת הייתה, אפוא, במצב נפשי קשה, בין היתר בשל הקשר המעוות עם הנתבע
- 26 והטרדותיו שמהם סבלה. היא חשה כי [REDACTED] לא פעלה באופן מספק כדי להגן עליה. בסופו
- 27 של דבר החליטה להתפטר מ [REDACTED]. או אז נדרשה להחזיר את עלות קורס ההכשרה.
- 28 בעקבות זאת פנתה התובעת לייעוץ משפטי ובסופו של דבר הגישה את התביעה דנן.
- 29 8. התובעת סיפרה כי בילדותה הותקפה מינית על ידי קרוב משפחה מחו"ל עת שזה בא
- 30 לבקר מדי שנה, ועשה מעשים מיניים בילדים נוספים ממשפחתה. היא אף העידה כי
- 31 בינה לבין אחיה היו תקופה מסוימת יחסים בעלי אופי מיני. המטפל שטיפל בה העיד

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 שבשל מצבה הנפשי ופגיעותה המינית, יכול היה הנתבע לנצל את התובעת והיא נענתה
2 לדרישותיו כמי שכפאו שד.

3 9. לאחר סיום עבודתה הגישה התובעת תביעה למל"ל להכיר באירועים הנ"ל כפגיעה
4 בעבודה. תביעה זו התקבלה ולתובעת נקבעה על ידי המל"ל נכות יציבה בשיעור 27%.
5 בהתאם לכך שולמו לה דמי פגיעה וקצבת נכות מעבודה. התובעת המשיכה לקבל טיפול
6 נפשי כדי להתמודד עם המשבר הנפשי שהיה לה אותה שעה. בשנים האחרונות עסקה
7 ב- [REDACTED], עבדה בחנות למוצרי [REDACTED] וכ [REDACTED].

8

9

טענות הנתבע

10 10. לטענת הנתבע, היחסים בינו לבין התובעת היו קשר בין אוהבים ובהסכמה – רומן בין
11 שני בוגרים. אכן נכון כי התובעת צעירה ממנו והוא איש נשוי שקשור לאשתו (אותה
12 עת), אך בינו לבין התובעת היו יחסי חברות ואהבה אמתיים.

13

14 כמו כן טוען כי בינו לבין התובעת לא התנהלו יחסי מרות. הוא היה שכיר ב [REDACTED] כמו
15 התובעת, בתפקיד [REDACTED] ותפקידו היה אך לטפל במקרים של איחור [REDACTED]
16 [REDACTED]. כמו כן טוען כי הקשר בינו לבין התובעת החל דווקא ביוזמת התובעת
17 ש"התחילה" איתו, ואף את הקשר המיני יזמה התובעת. התובעת התלוותה אליו
18 מרצונה והיחסים ביניהם היו בהסכמתה וביוזמתה. בינו לבין התובעת היו שיחות נפש
19 ארוכות, כאשר הוא משמש לה כתף תומכת. הייתה זו מערכת יחסים רומנטית ומינית
20 הדדית, עד כדי כך שהתובעת ביקשה "שיעשה לה ילד", אך הוא סרב.

21

22 הנתבע נקלע למשבר נפשי לאחר שהתובעת נתקה עמו את הקשר, בעטיו נקבע לו נכות
23 נפשית בשיעור 100% והוא טופל בין היתר על ידי פסיכיאטר ובאמצעות תרופות בשל
24 מספר ניסיונות אובדניים.

25

26

ההליך

27 11. התביעה הוגשה כנגד [REDACTED] וכנגד הנתבע. תחילה יוצג הנתבע על ידי עו"ד אקסלרד שייצג
28 אף את [REDACTED]. בשל חשש לניגוד אינטרסים, ייצוגו של הנתבע הופרד ועו"ד ירון מויאל
29 המשיך לייצגו. בשלב מתקדם הגיעו התובעת ו [REDACTED] להסכם פשרה והתביעה נגד [REDACTED]
30 נדחתה (פסק דין חלקי מיום 28.11.13).

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

12. ביום 11.3.2014 ניתנה החלטת הח"מ, לפיה יפוצל הדיון, כאשר בשלב הראשון תוכרע
השאלה האם מדובר בהטרדה מינית כאמור בסעיף 3 לחוק ובשלב השני תידון שאלת
הנזק והפיצוי.
13. לאחר הליך הוכחות והגשת סיכומים מטעם הצדדים ניתנה החלטת הח"מ מיום
9.9.2015 ונקבע כי **הנתבע עוול כלפי התובעת בעוולה של הטרדה מינית לפי סעיף 3
לחוק למניעת הטרדה מינית, הן בתחילת הקשר ביניהם, במהלכו ואף בתקופה
האחרונה בסמוך לסיומו עת נדרש להפסיק הקשר עמה, אך המשיך להתקשר ולהציע
לה הצעות בעלות אופי מיני במסרונים.**
- כלל העובדות, הראיות והטעמים שהובילו למסקנתנו זו מפורטים בהרחבה בהחלטה
מיום 9.9.2015. **חלק זה של פסק הדין עוסק אפוא בקביעת הנזק והפיצוי.**
14. במהלך ההליך הגיעו הצדדים להסדר דיוני, במסגרתו משכו את חוות הדעת שהוגשו
מטעמם ומונתה מומחית רפואית מטעם בית הדין בתחום הפסיכיאטריה- ד"ר רמונה
דורסט. בחוות דעתה העריכה ד"ר דורסט כי שיעור נכותה הנפשית של התובעת עומד
על 30%, כאשר שליש משיעור זה יש לייחס לניצול המיני שעברה בילדותה. כלומר,
לתובעת נכות צמיתה בשיעור של 20% כתוצאה ממעשיו של הנתבע.
15. כמו כן, סוכם כי יש לראות בתחשיבי הנזק שהגיש כל אחד מהצדדים כתצהירי עדות
ראשית מטעמם וכסיכומי טענות של כל צד, וניתנה לצדדים רשות להגיש השלמת טיעון
מטעמם.
16. בפנינו העידו התובעת, אמה - גבי (אין מקום לפרט את השם המלא), שני אחיה: [REDACTED]
[REDACTED], מטפל ד"ר יהושע מרק, ומנגד העידו הנתבע, גבי [REDACTED], מר [REDACTED].

דיון והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

17. על הפגיעה הנובעת מהטרדה מינית נאמרו במבוא להצעת החוק למניעת הטרדה מינית,
התשנ"ז-1997, הדברים הבאים:

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 "הטרדה מינית היא פגיעה בכבוד האדם, בחירותו, בפרטיותו ובזכותו לשוויון.
2 היא פוגעת בכבודו העצמי ובכבודו החברתי של המוטרד. היא משפילה ומבזה
3 את אנושיותו, בין השאר על ידי התייחסות אל האדם כאל אובייקט מיני
4 לשימושו של המטריד. הטרדה מינית שוללת את האוטונומיה של המוטרד ואת
5 שליטתו בגופו ומיניותו, פוגעת בזכותו להגדרה עצמית ופולשת לפרטיותו, וכן
6 מפלה אותו לרעה לעומת אנשים אחרים. הטרדה מינית כלפי נשים גורמת
7 להשפלתן ביחס למינן או למיניותן ומקשה עליהן להשתלב כחברות שוות
8 בעולם העבודה וביתר תחומי החיים, ובכך היא פוגעת בשוויון.
9 פגיעה כזאת, הנובעת מהטרדה מינית, מחייבת תגובה חמורה של מערכת
10 המשפט."

11
12 18. סעיף 6(א) לחוק למניעת הטרדה מינית קובע כי "הטרדה מינית והתנכלות הן עוולות
13 אזרחיות, והוראות פקודת הנזיקין (נוסח חדש) יחולו עליהן בכפוף להוראות חוק זה".

14
15 19. סעיף 6(ב) לחוק קובע כי בית המשפט רשאי לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק שלא יעלה על
16 120,000 ש"ח, סכום אשר מתעדכן מדי חודש בהתאם לשיעור עליית המדד.

17
18 20. ככלל, המטרה מרכזית של הפיצוי הנזיקי היא "העמדת הניזוק במצב בו היה אלמלא
19 מעשה העוולה, ככל שניתן לעשות כן באמצעות תשלום כסף" (ע"א 140/00 עיזבון
20 המנוח מיכאל אטינגר ז"ל נ. החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה
21 בירושלים בע"מ, מיום 15.3.04). במסגרת זו זכאי הניזוק, לאחר שהוכיח את יסודות
22 העוולה, לקבל פיצוי בגין הנזקים שנגרמו לו כתוצאה מאותה עוולה, היינו נזקים
23 שהוכח קשר סיבתי בינם לבין העוולה.

24
25 הנזקים העיקריים הנתבעים במקרה שבפנינו הם הפסד השתכרות בעבר ובעתיד;
26 החזרי הוצאות - בגין טיפולים פסיכולוגיים; נסיעות; עזרת הזולת ופיצוי גלובאלי בגין
27 כאב וסבל.

28
29 הנזקים

30
31 הנכות הרפואית

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

21. כאמור, בהתאם להסדר הדיוני משכו הצדדים את חוות הדעת הרפואיות שהוגשו מטעמם ובית הדין מינה את ד"ר רמונה דורסט כמומחית מטעמו בתחום הפסיכיאטריה.
- בחוות דעתה הבהירה ד"ר דורסט כי התובעת סובלת מהפרעה נפשית פוסט טראומתית האופיינית לקורבנות תקיפה מינית והטרדות מיניות, עם אלמנטים ברורים חרדתיים ודכאוניים. מערכת היחסים של התובעת עם הנתבע הותירה את התובעת עם פגיעה בדימוי העצמי, בביטחון וביכולות. כמו כן ציינה כי קיימים תסמינים פוסט טראומתיים ברורים של חודרנות בחשיבה, בזיכרון ובצורה של פלאשבקים.
- מחוות הדעת עולה כי התובעת שרויה בחרדה ובפחד, ממעטת לצאת מביתה, סובלת מהפרעות בשינה ומדיכאון ואף קיבלה טיפול תרופתי נגד דיכאון משך כשנה. מתקשה ליצור קשרים בינאישיים, ובפרט קשר זוגי בעל משמעות. מתקשה לשמור על קשרים חברתיים והתרחקה מחברותיה. כמו כן, השתייכותה של התובעת לחברה הדתית מעצימה את תחושת הפגיעה, הבושה וההשפלה שחשה בעקבות האירועים.
- לסיכום סברה המומחית כי נכותה הנפשית הכוללת של התובעת הקשורה במצבה הנפשי היא בשיעור 30%, כאשר שליש משיעור זה יש לייחס לניצול המיני שעברה כילדה. לפיכך, שיעור הנכות שיש לייחס לאירועים נשוא תובענה זו, עומד על 20%.
22. הלכה היא כי "נוכח מעמדו המיוחד של המומחה כידו הארוכה של בית המשפט לעניינים שברפואה ואף שבית המשפט חופשי לסטות מחוות דעתו, הרי שבמצב הדברים הרגיל, בית המשפט יעשה כן כחריג, במשורה ומטעמים מבוררים" (ע"ט 8513/12 אברהם נ' עילית חברה לביטוח בע"מ, פסקה 8 [פורסם בנבו] (2013)).
- במקרה זה המומחית נימקה את קביעותיה, ואף הבהירה אותן במענה לשאלות ההבהרה שהגיש הנתבע. הנתבע לא ביקש להגיש שאלות הבהרה נוספות או לחקור את המומחית. בנסיבות אלה, איננו רואים הצדקה לסטות מהן, ואנו מאמצים אפוא את חוות הדעת של המומחית וקובעים כי לתובעת נכות רפואית – נפשית קבועה, כתוצאה ממעשיו של הנתבע בשיעור 20%.
- הנכות התפקודית

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

23. לאחר שנקבעה הנכות הרפואית, עלינו לקבוע האם יש חפיפה בין הנכות הרפואית לנכות התפקודית של התובעת, והאם יש פער בין מגבלותיה של התובעת מבחינה רפואית-נפשית לבין היכולת שלה לתפקד, לעבוד ולקיים את עצמה.
- "קביעה זו נעשית, דרך כלל, על בסיס הנכות הרפואית כנקודת מוצא ועל סמך ראיות לעניין "תפקודו של הנפגע, כישוריו וסגולותיו, רמת השכלתו, תחומי עיסוקו ועוד כיוצא באלה היבטים, שאינם בתחום מגבלותיו הרפואיות... על פי המכלול ועל פי מגוון המרכיבים יקבע השופט, בסופו של דבר, את שיעורה של הנכות התפקודית" (ע"א 7617/07 יומה נ. מגדל חברה לביטוח בע"מ, מיום 12.10.08). נקודת המוצא הינה, לפיכך, כי הנכות התפקודית זהה לנכות הרפואית, אלא אם קיימים טעמים – הקשורים בכלל נסיבות המקרה וכלל מאפייניו של הניזוק – המצדיקים לקבוע אחרת (ע"א 3049/93 גירוגיסיאן נ. רמזי, פ"ד נב(3) 792 (1995)).
24. לטענת הנתבע, תפקודה של התובעת מאז חלוף האירועים נשוא התביעה מלמד כי נכות התובעת נעדרת כל משמעות מבחינה תפקודית. לטענתו, הנתבעת עבדה שש שנים במשרה מלאה ויציבה, והשתכרה שכר גבוה יותר מעבודתה ■■■■■ לפיכך, טוען כי אין חפיפה בין הנכות הרפואית ליכולתה של התובעת לתפקד.
25. התובעת ציינה בתצהירה כי בשל מצבה הנפשי הקשה וחוסר היכולת לכלכל את עצמה, תפקודה היומיומי נפגע, היא חזרה להתגורר בבית ההורים, ממעטת לצאת מהבית וממעטת בנסיעות באוטובוסים (סעיפים 130-141 לתצהירה).
- מדו"ח המל"ל בעניין "תקופות עיסוק" של התובעת, עולה כי התובעת החליפה שמונה מקומות עבודה מאז שסיימה את עבודתה ב ■■■■■ ועד לשנת 2018. נתון זה אינו מצביע על יציבות כפי שטוען הנתבע. אף בביטוח הלאומי נקבעה לתובעת דרגת נכות יציבה בעקבות האירועים נשוא התובענה בשיעור 27% המצביעה על פגיעה בכושר התפקוד. בנסיבות אלה, לא מצאנו הצדקה לקבוע לתובעת נכות תפקודית שונה מהנכות הרפואית-נפשית שנקבעה לה. הוכח בפנינו כי נכותה הנפשית משפיעה באופן ישיר על תפקודה היומיומי. נוכח האמור, אנו קובעים כי לתובעת נכות **תפקודית** כתוצאה ממעשיו של הנתבע בשיעור 20%.

נזק לא ממוני - פיצוי בגין כאב וסבל

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

26. על פי ההלכה הפסוקה ישנו קושי מהותי בהנחה, כי פיצוי כספי בגין כאב וסבל יוכל להחזיר את המצב לקדמותו ולהעמיד ניזוק, באותו מצב, בו הוא היה נתון לולא מעשה הנזק – ולפיכך רכיב זה נועד להציע לו אמצעים להקלת סבלו (ע"א 357/80 נעים נ. ברדה, פ"ד לו(3) 762 (1982); א' ריבלין, פיצויים בגין נזק לא מוחשי ובגין נזק ללא ממוני – מגמות הרחבה, ספר שמגר חלק ג' (2003) 57). ככלל הפיצוי ברכיב זה נפסק על סמך אומדנה, ותוך התחשבות בכלל נסיבותיו של המקרה לרבות מהות העוולה, חומרת המעשים, תוצאות הפגיעה, הטיפול הרפואי או הנפשי שהנפגע נזקק לו, ההשפלה והעלבון שנגרמו לנפגע, הסבל בעבר ובעתיד, שיעור הנכות, גילו של הנפגע ועוד. במסגרת זו אף ניתן לשקלל, במקרים המתאימים, את הנזק שנגרם בגין פגיעה באוטונומיה ובכבוד בניגוד לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ת"א (ת"א) 2039/07 פלונית נ. פלוני, מיום 27.12.09).

השיקולים הרלוונטיים לקביעת גובה הפיצוי כוללים את הצורך בהרתעה מפני ביצוע מעשים המהווים הטרדה מינית, הצורך במסר חברתי חד משמעי כי מדובר בתופעה פסולה, חומרת הפגיעה הלא ממונית הנובעת מהטרדה מינית, וכלל הנסיבות הספציפיות לרבות סוג ההטרדה המינית וחומרתה, נסיבות ביצועה, היקפה, האם נגרם נזק מוחשי דוגמת צורך בהחלפת התפקיד או מקום העבודה, האם מדובר בדפוס התנהגות חוזר, האם נגרם נזק נפשי – גם אם לא הגיע לכדי נכות, ועוד (ע"ע 432/07 פלוני – אלמונית, מיום 22.8.10).

27. במקרה שבפנינו, התובעת הפכה בתקופת עבודתה עם הנתבע, לכלי לסיפוקו המיני. אף כאשר ביקשה לנתק את הקשר, המשיך הנתבע להוליך עליה אימים, להטריד אותה טלפונית, ולשלוח לה מסרים בעלי אופי מיני.

בתצהירה סיפרה התובעת כי מאז האירועים נושא הכרעת הדין היא סובלת מדיכאונות, פחדים, נדודי שינה, דכאון, עד כי היא מתקשה ליצור קשר עם אחרים ונרתעת מיצירת קשרים חברתיים (סעיפים 130-141 לתצהירה). דברים דומים סיפרה התובעת גם למומחית שמונתה.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 המומחית הרפואית הבהירה בחוות דעתה כי מצבה הנפשי של התובעת בעקבות
2 המעשים תואם לפגיעות האופייניות לקרבנות של עבירות מין, בין היתר הדגישה כי
3 סבלה מחרדות, מדיכאון, מדימוי עצמי נמוך, פלאשבקים, סיוטי לילה, תחושת חוסר
4 ערך לחיים ובקושי ליצירת קשרים זוגיים וחברתיים. אלה, מצריכים להערכתה טיפול
5 נפשי ארוך טווח וקבוע. כמו כן הבהירה כי איננה מתכחשת לכך שהאירועים שעברה
6 בילדותה השפיעו על עיצוב אישיותה של התובעת ואף נתנה לכך משקל של 10% מהנכות
7 הכוללת שהוערכה. אולם, דווקא משום שהייתה פגיעה יותר, יכול היה הנתבע לנצל את
8 פגיעותה לסיפוק גחמותיו המיניות.

9 למעשה, הנכות התפקודית שנקבעה לתובעת עקב מעשיו של הנתבע בשיעור 20%,
10 מצטרפת לנכות נפשית קודמת בשיעור 10% ולכן **משקלה הסגולי גבוה יותר.**

11
12 עוד יוער כי במסגרת קביעת הפיצוי בגין רכיב זה, ראוי לתת משקל גם לסבל שנאלצה
13 לעבור התובעת בחשיפת המעשים, בחקירה משטרתית ובהליך משפטי ארוך.

14
15 28. בשים לב לכל אלו, לנסיבות המקרה ולחומרת המעשים, ומשהוכח בפנינו כי התובעת-
16 כיום בת 39 - עדיין סובלת מדימוי עצמי נמוך, לא הצליחה למסד קשר זוגי וסובלת
17 מבעיות ביצירת קשרים בינאישיים- חברתיים ומחוסר יציבות תעסוקתית, הגענו
18 למסקנה כי יש לפסוק לתובעת פיצוי בראש נזק זה בסך של 200,000 ₪.

הפסד השתכרות בעבר

27 29. כידוע, הפסדי שכר לעבר הם בבחינת נזק מיוחד, שיש להוכיח במסמכים ובראיות,
28 שכן לאור טבעו ואופיו של הנזק - ניתן בדרך כלל להביא נתונים מדויקים ועל התובע
29 חלה החובה להביא נתונים אלה (ע"א 810/81 לוי נ. מזרחי, פ"ד לט, 447). אמנם
30 לעיתים, קיים קושי לחשב את הפסדי ההשתכרות בעבר, מטעמים אובייקטיביים של
31 העדר נתונים מדויקים וחד משמעיים, ובמקרים אלה, ניתן לעיתים לפסוק בגין ראש

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 נזק זה פיצוי בהתאם לאומדן, המתיישב עם הנתונים שהוכחו (ת"א 1714/04 עזבון
2 המנוח תומר נעים ז"ל נ' קיינר יזהר [פורסם בנבו], ת"א 13-01-37453 ע.נ בית נוי
3 בע"מ נ' אהרון אבולוף [פורסם בנבו]).

4
5 לטענת התובעת, היא זכאית לפיצוי בגין הפסדי השתכרות לעבר בסך 260,000 ₪
6 כדלקמן: סך של 110,000 ₪ עבור אובדן כושר עבודה מלא בתקופה בה נעדרה מעבודתה
7 בשל מעשי הנתבע (15 חודשים * 6,350 ש"ח בתוספת ריבית והצמדה), ופיצוי גלובלי בסך
8 150,000 ₪ עבור התקופה שבין 2/2011 ועד למתן פסק הדין.

9
10 בנסיבות שבפנינו ישנו קושי לחשב את ההפסד המדויק שנגרם לתובעת ואת השכר
11 שהייתה צפויה להשתכר. התובעת החליפה שמונה מקומות עבודה מאז עזיבתה את ■
12 ועד היום (מסמך "תקופות עיסוק" של המוסד לביטוח לאומי מיום 22.7.2018) ואין
13 בידינו די נתונים אודות השתכרותה במהלך כל תקופות העסקתה.

14
15 על פי תלושי השכר שצירפה התובעת לתצהירה, שכרה הממוצע ב ■ בעשרת החודשים
16 שקדמו לסיום עבודתה, עמד על סך 6,350 ₪ ברוטו (נספח כ"ה לתצהיר התובעת,
17 בתלוש השכר האחרון לעבודתה ניתן לראות כי השכר הברוטו המצטבר עמד על סך של
18 63,500 ש"ח).

19
20 כמן כן החל מחודש 2/2011 ועד לחודש 2/2016 עבדה בחנות ■ והשתכרה כדלקמן:
21 בשנת 2011 השתכרה סך כולל של 18,832 ₪, בשנת 2012 השתכרה סך כולל של 37,286
22 ₪, בשנת 2012 סך של 35,905 ₪, בשנת 2014 סך של 106,831 (8,902 ₪ בממוצע לחודש)
23 ובשנת 2015 סך של 118,313 ₪ (9,859 ₪ בממוצע לחודש) (נספח ב' לתחשיבי התובעת).

24 30. לטענת התובעת, מאז עזבה את ■ (11.2009) בשל מעשי הנתבע, לא עבדה משך כ-15
25 חודשים (עד ליום 1/2/2011) ועל כן זכאית לפיצוי בגין אובדן כושר השתכרות מלא
26 לתקופה זו. התובעת לא המציאה אסמכתאות המצביעות על אובדן כושר עבודה מלא
27 בתקופה זו, למעט אישור מחלה עבור חודש 11/2009 (נספח יד לתצהירה).

28
29 31. במענה לשאלת הבהרה בעניין הקשר בין הפסקת עבודתה של התובעת משך 15 חודשים
30 לבין האירועים נשוא התובענה, ציינה המומחית הרפואית כי "במשך שנה וחצי לא

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 עבדה ולא יצאה מ [REDACTED] לבד. אני רואה תקופה זו כקשורה ישירות עם האירועים
2 שעברה. יש לייחס אי כושרה של התובעת לעבודה בתקופה זו למצבה הנפשי שנגזר
3 מהיחסים עם הנתבע". (ההדגשות שלי א.א.).

4
5 32. מדו"ח "תקופות עיסוק" שהוגש על ידי התובעת, עולה כי ביום 1.7.2010 (כ-8 חודשים
6 לאחר הפסקת עבודתה ב [REDACTED]) החלה התובעת לעבוד במכללת [REDACTED], משך חודש ימים.

7
8 נוכח האמור, זכאית התובעת לתשלום שכר מלא עבור 14 חודשים בסך כולל של 88,900
9 ₪ (6,350 X 13), ובתוספת ריבית מאמצע התקופה סך של 107,668 ₪.

10
11 33. באשר לפיצוי עבור התקופה שבין 2/2011 ועד למועד מתן פסק הדין, לאחר שעיינו
12 בטענות הצדדים מצאנו שיש לחשב את הפסדי התובעת לתקופה שבין 2/2011 ל-1/2014
13 על יסוד בסיס שכר בסך של 6,350 ₪ התואם את השכר הממוצע שהרוויחה התובעת
14 בעבודתה ב [REDACTED]. לתקופה שבין 1/2014 ל-1/2015 יחושבו ההפסדים על יסוד בסיס
15 שכרה הממוצע אותה עת בסך של 8,902 ₪, ומחודש 1/2015 ועד למועד מתן פסק הדין
16 על יסוד בסיס שכרה הממוצע אותה עת בסך של 9,859 ש"ח המהווה את פוטנציאל
17 ההשתכרות שלה מאז ועד היום. להלן פירוט החישוב:

18
19 א. לתקופה שמיום 1/2/2011 ועד לחודש 1/2014, משך 35 חודשים זכאית התובעת
20 לפיצוי לפי שיעור הנכות, בסכום של 44,450 ש"ח לפי החישוב הבא:

$$21$$
$$22 \quad 44,450 \text{ ש"ח} = 35 \times 1,270 \text{ ₪} (20\% \text{ מבסיס השכר בסך } 6,350 \text{ ש"ח})$$
$$23$$

24 ב. עבור התקופה שמיום 1.1.2014 ועד ליום 1.1.2015 משך 12 חודשים זכאית
25 התובעת לפיצוי לפי שיעור הנכות, בסכום של 21,360 ש"ח לפי החישוב הבא:

$$26$$
$$27 \quad 21,360 \text{ ש"ח} = 12 \times 1,780 \text{ ₪} (20\% \text{ מבסיס השכר בסך } 8,902 \text{ ש"ח})$$
$$28$$

29 ג. לתקופה שמיום 1.1.2015 ועד למועד מתן פסק הדין, משך 53.5 חודשים זכאית
30 התובעת לפיצוי לפי שיעור הנכות, בסכום של 105,491 ש"ח לפי החישוב הבא:

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1

2

105,491 ₪ = 1,971.8 X 53.5 (20% מבסיס השכר בסך 9,859 ש"ח)

3

4

34. סה"כ עומד סכום הפיצוי עבור התקופה שבין 2/2011 ועד למועד מתן פסק הדין על סך

5

של 171,301 ₪, ובתוספת ריבית והצמדה מאמצע התקופה סך של 182,982 ₪. עם זאת,

6

הואיל והתובעת דרשה בגין תקופה זו פיצוי גלובלי בסך של 150,000 ₪, הרי שזכאית

7

לסכום זה בלבד.

8

9

35. סה"כ, זכאית התובעת לפיצויים בגין הפסד שכר לעבר בסך כולל של 257,668 ₪ כולל

10

הפרשי ריבית והצמדה מאמצע התקופה (סך של 107,668 ₪ עבור התקופה שבין

11

11/2009 ל-2/2011 וסך של 150,000 ₪ עבור התקופה שבין 2/2011 למועד מתן פסק

12

הדין).

13

14

יוער, כי מאחר והאירועים הוכרו כתאונת עבודה על ידי המוסד לביטוח לאומי, הרי

15

שלתובעת שולמו דמי פגיעה וקצבת נכות עבור תקופה היעדרותה זו, ואלה ינוכו בחישוב

16

הסופי.

17

18

19

20

21

22

23

24

גריעה מכושר השתכרות בעתיד

25

26

36. משעה שכאמור מצאנו כי נכון יהיה לקבוע את נכותה התפקודית של התובעת בשיעור

27

הנכות הרפואית שנקבעה לה בתחום הנפשי, יש מקום לפסוק לה פיצוי אקטוארי מלא

28

בגין ראש נזק זה.

29

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 ביחס לבסיס השכר לצורך ראש נזק זה, על פי ההלכה הנוהגת, בהתחשב בגיל בו הייתה
2 בעת הפגיעה, ובהתאם לפוטנציאל ההשתכרות של התובעת, כפי שעלה מתלושי השכר
3 שהציגה לנו, ובהתחשב בהשכלתה, אנו ניקח בחשבון את השכר הממוצע במשק.

4
5 בהתאם לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שכר זה עומד היום על 10,634 ₪ (נכון
6 לפברואר 2019 החישוב מביא בחשבון את השכר הממוצע היום ועניין הובא בחשבון גם
7 בעניין הרבית והפרשי ההצמדה). על כן נחשב את הפסד ההשתכרות לעתיד על פי נתון
8 זה.

9
10 הפסדי השתכרותה של התובעת לעתיד, על בסיס הפסד חודשי השווה ל- 20% מהשכר
11 הממוצע במשק (2,126 ₪ לחודש) ולאחר היוון עד גיל 67, הינם 486,049 ₪ על פי
12 החישוב הבא:

$$13 \quad 14 \quad 486,049 \text{ ₪} = 10,634 \times 0.2 \times \text{מקדם היוון לפי 28 שנים (227.134)}.$$

15 הפסדי פנסיה

16 התובעת זכאית לפיצוי בגין הפסדי פנסיה שהייתה אמורה לקבל אלמלא נפגע כושר
17 השתכרותה.

18 בהתאם להפסדי השתכרותה בעבר ובעתיד, כפי שנקבעו לעיל, זכאית התובעת לפיצוי
19 בגין תשלומי פנסיה בסך 92,964 ₪, בהתאם לחישובים הבאים:

$$20 \quad 21 \quad 22 \quad \text{א. הפסדי פנסיה עבר: } 32,208 \text{ ₪} = 257,668 * 12.5\%$$

$$23 \quad 24 \quad 25 \quad \text{ב. הפסדי פנסיה עתיד: } 60,756 \text{ ₪} = 486,049 * 12.5\%$$

26 עזרת הזולת

27
28
29 38. התובעת טוענת, כי כתוצאה מן האירועים, סבלה מחרדות, דיכאונות ומצבי רוח
30 משתנים ועל כן נאלצה להיעזר רבות בבני משפחתה, אשר נאלצו להעדר מעבודתם
31 ולהינזק כלכלית עקב הצורך לסייע לה, הן בהתלוות לטיפולים שעברה והן באופן שוטף

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 בחיי היום יום לאור מצבה. התובעת מבקשת כי יפסק לה פיצוי גלובלי בגין ראש נזק
2 זה, לעתיד ולעבר גם יחד בסך של 120,000 ₪.

3
4 39. הלכה היא, כי כאשר ניזוק נזקק לעזרה שניתנה לו על-ידי קרוב משפחה או עזרה שלא
5 היה בידו להוכיחה כפי שארע בענייננו, אין לראות בכך בלבד, עילה לשלילת הזכות
6 לקבל פיצוי מן המזיק (דוד קציר, פיצויים בשל נזק גוף, התשנ"ח 1997, בעמ' 424, ראה
7 גם ע"א 93/73 שושני נ' קראוז ואח', פ"ד כח(1) 277, להלן: עניין שושני). לכן השאלה
8 איננה אם התובע קיבל בפועל עזרת צד ג', אלא אם היה זכאי לקבלת עזרה כזאת ואם
9 זו ניתנה לו בין על ידי אדם שאיננו קרוב משפחה ובין על ידי קרוב.

10
11 40. בנסיבות העניין, ובהתאם לחוות הדעת מטעם המומחית הרפואית, שוכנענו כי התובעת
12 הייתה זקוקה לעזרת צד ג', לכל הפחות בתקופה הסמוכה לפגיעה. התובעת וגם אמה
13 העידו כי לאחר האירועים אמה של התובעת ליוותה אותה ביציאותיה מן הבית, כך גם
14 לכל הבדיקות הרפואיות אצל המומחים הגיעה התובעת, ונראה שהתובעת הסתייעה
15 בבני משפחתה מעבר לנדרש באופן רגיל מבני משפחה (פרוטוקול, עמ' 64, ש' 1-3, סעיף
16 18 לתצהירו של א.פ. אחיה של התובעת).

17
18 לעניין שיעורו של הפיצוי, וכמפורט בעניין שושני הנ"ל, יש להעמיד את הסכום על שיעור
19 נאות (שם, 279-280א), ובהעדר נתונים אובייקטיביים, יפסק סכום גלובלי לטובת
20 התובע (ראה ע"א 315/83 עגור נ' איזנברג ואח', פ"ד לט(1) 197, 205, וכן ע"א 663/84
21 עטיה נ' עטיה, פ"ד מד(3) 720, 730) על בסיס הלכה זו, יש לקבוע את הפיצוי בראש נזק
22 זה, על דרך האומדנה.

23
24 בנסיבות דנן, לאחר ששקלנו את מכלול הנסיבות, היקף העזרה לה נזקקה התובעת
25 בעבר והיקף העזרה לה היא נזקקת כיום, בשים לב לגילה של התובעת ולכך שיש לה
26 עוד דרך ארוכה בטיפולים פסיכולוגיים, אנו מעמידים את הפיצוי בגין ראש נזק זה
27 בסך של 20,000 ₪.

הוצאות בגין טיפולים רפואיים

28
29
30 41. על פי חוות הדעת הפסיכיאטרית התובעת נמצאת בטיפול נפשי אצל הפסיכולוג מרק
31 יהושוע בקליניקה הפרטית שלו החל מדצמבר 2009 ועד למועד מתן חוות הדעת

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 (13.6.2016). תדירות הטיפול בתחילה הייתה פעמיים בשבוע, ובהמשך ירדה לפעם
2 בשבוע. בהתאם לקבלות שהציגה התובעת, עלות כל טיפול עומד על סך של 350 ₪.
3 נוכח האמור, העמידה התובעת את סכום הפיצוי עבור טיפולים אלה בגין תקופות עבר
4 על סך 182,000 ₪ על פי החישוב הבא:

5 350 ₪ X 52 שבועות X 10 שנים.

6
7 בע"א 140/00 עזבון המנוח מיכאל אטינגר ז"ל ואח' נ' החברה לשיקום ופיתוח הרובע
8 היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ ואח' (15.3.04, במאגר ממוחשב) נאמר כי:

9
10 "... הסעד הנזיקי אינו הצהרתי או עונשי, אלא סעד תרופתי (remedial),
11 שנועד להסיר את הנזק ולהטיבו ... אכן ... תכלית הפיצויים היא להעמיד את
12 הניזוק, עד כמה שאפשר באמצעות תשלום כסף, באותו מצב בו היה נתון בעת
13 מעשה הנזיקין, ללא מעשה הנזיקין. תכלית זו שזורה ושלובה בעקרון לפיו אין
14 אדם חב בפיצויים אלא בגין הנזק שגרם" (ההדגשות שלי א.א.).

15
16 בהקשר זה, התובעת לא המציאה מסמכים המעידים על קבלת טיפולים בהיקף האמור,
17 וצירפה קבלות עבור טיפולים פסיכולוגיים בעבר בסך כולל של 23,350 ₪ בלבד. היקף
18 הטיפולים האמור אף לא הוכח בפנינו בתצהירו או בעדותו של ד"ר מרק-המטפל של
19 התובעת. נוכח האמור, ובשים לב לכך שמדובר בראש נזק ממוני הדורש הוכחה, לא
20 מצאנו הצדקה לפסוק לנתבעת פיצויים בגין טיפולים רפואיים נוספים מעבר לקבלות
21 שהוצגו.

22
23 נוכח האמור, התובעת זכאית לתשלום בגין ראש נזק זה בסך 23,350 ₪.

24
25
26 42. אשר להוצאות עתידיות בגין טיפולים רפואיים, להערכת ד"ר דורסט התובעת תזדקק
27 לליווי טיפולי ארוך טווח וקבוע במשך שנים. עם זאת, הואיל והוכרה תביעתה של
28 התובעת לפגיעה מעבודה, הרי שזכאית היא להחזר עלות הטיפולים מביטוח לאומי.

29
30 בעניין זה נקבע לא אחת, כי תובע אשר יכול לקבל עזרה או תשלום חינם במסגרת
31 זכויותיו החוקיות, ועל-ידי כך יוקטן נזקו, עליו לפעול לקבלתם של אלה (ראו: ע"א

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 **592/66 "הקודחים" נתניה בע"מ נ' ביטון** [2], בעמ' 285; ע"א 357/80 **נעים נ' ברדה**
2 [3], בעמ' 778).

3
4 נוכח האמור, לא מצאנו מקום לפסוק פיצויי בגין רכיב זה לעתיד.

הוצאות נוספות – נסיעות

5
6
7 43. התובעת לא צירפה כל אסמכתא בדבר הוצאות נסיעה והסכום בגין רכיב זה נטען
8 בעלמא. כמו כן הוצאות נסיעה הם חלק מרכיב "טיפולים רפואיים" עליו ניתן לקבל
9 החזר מביטוח לאומי, כאמור.

אשם תורם

10
11
12 44. לטענת התובעת יש לקחת בחשבון את שיתוף הפעולה של התובעת עם הנתבע בחלק ניכר
13 מהתקופה וכן את הנזק הנפשי הקשה שנגרם לנתבע בעקבות מערכת היחסים בין
14 השניים ולהטיל על התובעת אשם עצמי תורם לנזקה בשיעור של 50%.

15
16 בהחלטתנו מיום 9.9.2015 כבר נקבע כי אין לייחס לתובעת הסכמה מרצון ליחסים
17 המיניים בין השניים, הן בשל מצבה הנפשי אותה עת והן בשל התלות שלה בנתבע,
18 כתוצאה מיחסי המרות:

19 **"התלות של התובעת בנתבע והאובססיה שגילה הנתבע לתובעת לאחר שזו**
20 **ביקשה לנתק את הקשר, מצביעים כי שניהם לקו בעיוורון חושים. אכן**
21 **התובעת הייתה אותה עת חולה כפי שמציינת גב' אילון (פרוט עמו' 72 שו' 9).**
22 **מצבה זה מנע ממנה לראות נכונה את הדברים. הנתבע בחושיו זיהה את**
23 **חולשתה וידע לנצלה תוך שהוא משים עצמו כמי שדואג לה ולרווחתה".**

24
25 ואכן, הרקע הנפשי של התובעת בעקבות ההטרדות המיניות שעברה בילדותה נלקח
26 בחשבון בחוות דעתה של ד"ר דורסט וניתן לו משקל של 10% מהנכות הנפשית הכוללת
27 שנקבעה לתובעת (30%). כאמור, בחוות דעתה ציינה ד"ר דורסט כי איננה מתכחשת
28 לכך שהאירועים שעברה בילדותה השפיעו על עיצוב אישיותה של התובעת. אולם,
29 דווקא משום היותה פגיעה יותר, יכול היה הנתבע לנצל את פגיעותה לסיפוקיו.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1 הוכח בפנינו כי הנתבע ידע על הפגיעה שעברה התובעת בילדותה (פרוטוקול, עמ' 90 ש'
2 32) ואף סבר כי היא נמצאת במצוקה נפשית (פרוטוקול, עמ' 91, ש' 10-9) ובכל זאת,
3 לא חדל ממעשיו.

4
5 נוכח האמור, טענת הנתבע לאשם תורם מצד התובעת, נדחית.

הפחתת קצבאות ביטוח לאומי

6
7
8
9
10 45. הואיל ותביעתה של התובעת להכרה באירועים נשוא התובענה כפגיעה מעבודה,
11 התקבלה על ידי המוסד לביטוח לאומי, הרי שיש לנכות מהפיצוי שנפסק לתובעת את
12 התשלומים שקיבלה ושעתידה לקבל מהמוסד לביטוח לאומי.

13
14 46. במסמך השלמת הטיעון מיום 8.8.2018, הגיש הנתבע תחשיב מטעמו, לפיו תגמולי
15 המל"ל ששולמו ושישולמו לתובעת בעתיד עומדים על סך כולל של 471,319 ₪, כדלקמן:

16
17 א. סך של 131,537 ₪ (105,992 ₪ + 25,545 ₪) בגין תשלומי עבר (מיום הפגיעה
18 ועד לחודש 7/2018) (ראו הודעת עדכון מיום 15.2.2018)

19 ב. סך של 337,282 ₪ (לפי קצבה חודשית בסך 1,279 ₪ X מקדם היוון של
20 2% בהתאם ללוחות ההיוון שהתפרסמו בק"ת 7669 מיום 9.6.2016 בניכוי
21 קצבת זקנה, עד הגיעה לגיל 64, אך בתוספת 36 קצבאות מהוונות על פי מקדם
22 263.71).

23
24 47. לאחר עיון בתחשיב ומשהתובעת לא הגישה כל תחשיב מטעמה, אנו מקבלים את
25 תחשיב הנתבע וקובעים כי מהסכום הכולל שייפסק ינוכה סך של 471,319 ₪.

סוף דבר

26
27 48. לאור כל האמור לעיל סך כל נזקי התובעת הם כדלקמן:

28
29 נזק לא ממוני 200,000 ₪

30 הפסדי השתכרות לעבר 257,668 ₪

31 גריעה מכושר השתכרות 486,049 ₪

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ס"ע 48596-02-12

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

הפסדי פנסיה 92,964 ₪
עזרת הזולת 20,000 ₪
הוצאות רפואיות 23,350 ₪

סה"כ זכאית התובעת לפיצוי בסך 608,712 ₪ (1,080,031 ₪ בניכוי תשלומי המל"ל בסך 471,319 ₪).

49. הנתבע יישא בהוצאות התובעת בסך 40,000 ₪.

50. ערעור על פסק דין זה ניתן להגיש תוך 30 יום לבית הדין הארצי בירושלים
ניתן היום, ט"ז סיוון תשע"ט, (19 יוני 2019), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

אייל אברהמי, שופט
נשיא

נציג ציבור

נציג ציבור